

Zemkopības ministrija

Aktualitātes par valsts un ES atbalsta pasākumiem.

Riska pārvaldības attīstība un nozīme lauksaimniecībā

Kocēni 2024. gada 7. novembris

Zemkopības ministrija

Nodokļu politika un valsts budžets 2025 – 2028

Ministru kabineta 08.10.2024. sēdē ir panākta vienošanās par PVN 12 % samazinātās likmes saglabāšanu svaigiem augļiem, ogām, dārzeņiem.

No 2025. gada līdz 2029. gadam ar iedzīvotāju ienākuma nodokli (turpmāk – IIN) apliekamajā ienākumā neiekļauj saņemtās summas, kas izmaksātas kā valsts atbalsts lauksaimniecībai vai Eiropas Savienības atbalsts lauksaimniecībai un lauku attīstībai tā saglabājot lauksaimniekiem nodokļa atvieglojumu vēl uz 5 gadiem. (IIN likuma Pārejas noteikumi 94. punkts)

IIN likuma Pārejas noteikumi. 198. Ar nodokli apliekamajā ienākumā 2025., 2026., 2027., 2028. un 2029. gadā neiekļauj šā likuma pārejas noteikumu 94. punktā noteiktajam ienākumam līdzvērtīgus atbalsta maksājumus bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai no valsts un Eiropas Savienības fondu līdzekļiem, tajā skaitā atbalsta maksājumus projekta "Natura 2000 aizsargājamo teritoriju pārvaldības un apsaimniekošanas optimizācija" (LIFE19IPE/LV/000010 LIFE-IP LatViaNature) ietvaros."

Nolemts izslēgt no IIN likuma regulējumu, kurā noteikti kritēriji LIZ pārdevējam, un atbrīvot LIZ atsavināšanas ienākumu no aplikšanas ar IIN, ja LIZ pircējs ir aktīvais lauksaimnieks

Ir paredzēts celt dīzeļdegvielai AN standarta likmi 2025. gadā no 414 eiro / 1000 l līdz 440,3 eiro / 1000 l un līdz 466,6 eiro / 1000 l 2026. gadā. Attiecīgi palielināsies samazinātā AN likme lauksaimniekiem un zivsaimniekiem, kas ir likumā noteikta 15 % no standarta likmes.

Valdībā ir panākta vienošanās par papildu valsts budžeta finansējuma piešķiršanu Zemkopības ministrijai 59,3 milj. eiro.

Zemkopības ministrija

Papildu valsts un budžeta bāzes finansējums

ZM atbalsta programmas	2024	2025
Ciltsdarbs – Valsts atbalstam vaislas lauksaimniecības dzīvnieku ierakstīšanai ciltsgrāmatā, kā arī to ģenētiskās kvalitātes noteikšanai un produktivitātes datu izvērtēšanai, un lauksaimniecības dzīvnieku vietējo apdraudēto šķirņu saglabāšanai.	20 418 370	21 415 000
Lauksaimniecībā izmantojamiem zinātnes pētījumiem un lauksaimniecības zinātnisko institūciju materiāli tehniskās bāzes pilnveidošanai.	8 000 000	9 000 000
Selekcijas materiāla izstrādei , lai veicinātu konvenciālo, integrēto un bioloģisko lauksaimniecības kultūraugu audzēšanas tehnoloģiju.	2 500 000	4 000 000
Kreditprocentu daļējai dzēšanai investīciju kredītiem, lauksaimniecībā izmantojamās zemes iegādes kredītiem, lauksaimniecības dzīvnieku iegādes kredītiem un īstermiņa kredītiem.	17 536 500	15 000 000
Ražas, dzīvnieku, sējumu un stādījumu apdrošināšanas polises cenas daļējai kompensācijai .	9 000 000	5 000 000
Lauksaimniecības un zivsaimniecības tirgus veicināšanai	1 163 500	1 000 000
Valsts budžeta programmai “Rudzu maize skolai”	300 000	
Valsts budžeta programmai “ Piens un augļi skolai ”	0	3 860 327
Kopā:	58 918 370	59 275 327
ZM budžeta bāze - valsts atbalsts lauksaimniecībai	8 720 490	7 717 986
Kopsumma:	67 638 860	66 993 313

Atbalsts ciltsdarbam I (MK noteikumi Nr.166)

Likme, eiro	Kritēriji
Piensaimniecība (vismaz 6 govīs ganāmpulkā) 	
110	Par ciltsgrāmatas pamatdaļā ierakstītu govī (novērtēts eksterjers)
71	Par ciltsgrāmatas papilddaļā ierakstītu vai ierakstīšanai izvērtētu govī, kā arī potenciāli ciltsdarbā izmantojamu govī (izslaukums vismaz 5000 kg, novērtēts eksterjers)
Cūkkopība (vismaz 10 sivēnmātes ganāmpulkā) 	
348,60	Par sivēnmāti, kura atražo vaislas jauncūkas (novērtēta pēc pienības, eksterjera, auglības un selekcionējamo pazīmju ģenētiskās vērtības ar indeksu vismaz 110, atšķirti 8,5 sivēni)
131,28	Par sivēnmāti, kura atražo vaislas jauncūkas (novērtēta pēc pienības, eksterjera, auglības un selekcionējamo pazīmju ģenētiskās vērtības, atšķirti 8,5 sivēni)
Gaļas liellopu audzēšana (vismaz 6 zīdītājgovīs vai 12 mēn. vecas teles ganāmpulkā) 	
253	Par šķirnes saimniecībā snieguma pārbaudē esošu ciltsgrāmatā ierakstītu zīdītājgovī
178	Par pārraudzībā vai snieguma pārbaudē esošu ciltsgrāmatā ierakstītu zīdītājgovī vai par 12 mēnešiem vecāku teli
101	Par pārraudzībā vai snieguma pārbaudē esošu un ierakstīšanai ciltsgrāmatā atbilstošu vai izvērtētu zīdītājgovī vai par 12 mēnešiem vecāku teli, kurai vienas šķirnes asinība ir vismaz 93,75%
<i>Faktiskās izmaksas</i>	Gaļas šķirnes dzīvnieka genoma analīzes kopējo izmaksu segšanai
Kazkopība (piena) 	
96	Par ciltsgrāmatas pamatdaļā ierakstītu kazu, kurai ir novērtēts eksterjers
74	Par ciltsgrāmatas papilddaļā ierakstītu vai izvērtētu kazu, kā arī par potenciāli ciltsdarbā izmantojamu kazu (novērtēts eksterjers, izslaukums - vismaz 400 kg, bet Latvijas vietējām – vismaz 300 kg)

Atbalsts ciltsdarbam II (MK noteikumi Nr.166)

Likme	Kritēriji
Aitkopība (vismaz 6 govīs ganāmpulkā) 	
Nosaka organizācija	Par vaislas aitu māti un ne vairāk kā 18 mēnešus vecu audzējamo aitu snieguma pārbaudes ganāmpulkā
<i>Faktiskās izmaksas</i>	Par vaislas aitu mātes un ne vairāk kā 18 mēnešus vecas audzējamās aitu <i>skrepi</i> genotipa noteikšanu, <i>maedi-visna</i> seroloģijas testiem un izcelsmes noteikšanu ar DNS analīzi
Nosaka organizācija	Par snieguma pārbaudes ganāmpulkā ar sertificētu pārbaudes teķi lecinātu aitu māti, kas novērtēta pēc pēcnācēju kvalitātes vienādos turēšanas un ēdināšanas apstākļos
Zirgkopība 	
Nosaka organizācija	Par pārraudzības ganāmpulkā esošu tīršķirnes vaislas ķēvi un ciltsgrāmatā ierakstītu tīršķirnes vaislas ķēvi, kam noteikta ģenētiskā kvalitāte un kas novērtēta pēc pēcnācējiem
<i>Faktiskās izmaksas</i>	Par tīršķirnes vaislas dzīvnieka izcelsmes noteikšanu ar DNS analīzi.
Briežkopība 	
Nosaka organizācija	Par novērtētu staltbriežu un dambriežu vaislas bulli
	Par novērtētu staltbriežu un dambriežu vaislas govī
	Par staltbriežu un dambriežu vaislai ataudzējama jaundzīvnieka novērtēšanu;
<i>Faktiskās izmaksas</i>	par vaislas briežu izcelsmes noteikšanu ar DNS analīzi.

Zemkopības ministrija

LA4.1.6./LA4.2. Atbalsts subsīdiju veidā procentu likmes daļējai dzēšanai

(2024. gada finansējums 23 536 500 €)

Atbalsta saņēmējs:

- lauksaimnieks;
- lauksaimniecības produktu pārstrādes uzņēmums;
- atbilstīga kooperatīvā sabiedrība.

Atbalsta apmērs nepārsniedz ilgtermiņa un īstermiņa aizdevuma gada procentu likmi **4%** apmērā.

Kompensācija paredzēta visiem ALTUM aizdevumiem, kas izsniegti pēc 2015. gada 24. aprīļa

MK noteikumos iestrādāta tiesību norma, kas paredz savstarpēju informācijas apmaiņu starp LAD un ALTUM

Pretdentam nebūs jāpērk izziņa

Atbalsts sedz faktiski samaksātās procentu likmes par ilgtermiņa investīcijām:

- jaunu būvju būvniecībai vai esošo būvju atjaunošanai
- Jaunas traktortehnikas iegādei (neizmantojot ELFLA līdzekļus)
- ilggadīgo stādījumu ierīkošanai
- jauna kravas autotransporta iegādei (kooperatīviem, pārstrādei)

Kā *de minimis*:

- zemes iegāde
- lauksaimniecības dzīvnieku iegāde
- aizdevumi apgrozāmajiem līdzekļiem

Zemkopības ministrija

LA4.1.6./LA4.2. Atbalsts subsīdiju veidā procentu likmes daļējai dzēšanai

(2024. gada finansējums 23 536 500 €)

	Atbalsts ņemot vērā maksimālo atbalsta summu		
	Kopā	ELFLA	Valsts (<i>de minimis</i>)
Kopā pieprasīts	19 457 238.14	11 501 794.96	7 955 443.18
MK piešķirtais	21 572 500.00	13 325 000.00	8 247 500.00
Atlikums	2 115 261.86	1 823 205.04	292 056.82
	Pieejamā valsts kumulatīvā <i>de minimis</i> summa		4 816 236
	Samazinājuma koeficients		0.605 / 0.5

7

Zemkopības ministrija

Vai esat kādreiz prātojuši, kāpēc būtu jāmaina līdzšinējā saimniekošanas prakse?

Zinātnieki ir konstatējuši pierādījumos balstītas problēmas, kuras var risināt **tikai kopīgi mainot** ierasto saimniekošanas pieeju.

Mēs zinām, ka pārmaiņas nav vienkāršas, bet tās ir nepieciešamas, lai nodrošinātu ilgtermiņa ilgtspējību un efektivitāti jūsu saimniecībā. Un **par šo maiņu** jums pienāktos atbalsts!

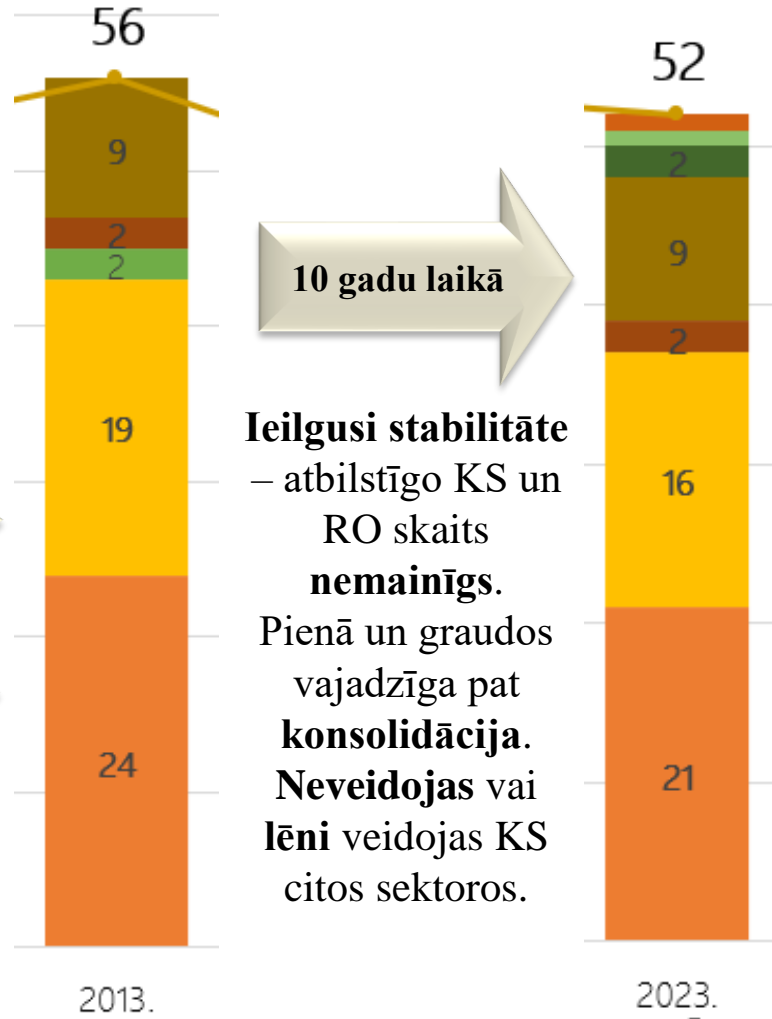
Zemkopības ministrija

Valsts loma lauksaimnieku
tirgus varas stiprināšanā –
ATBALSTS ražotāju
sadarbībai / kooperācijai

Atbilstīgas kooperatīvās sabiedrības
(apvienojas primārie ražotāji KS)

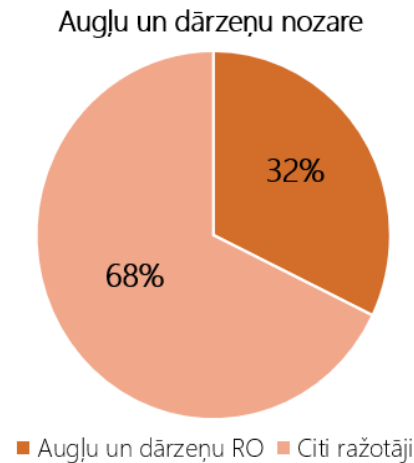
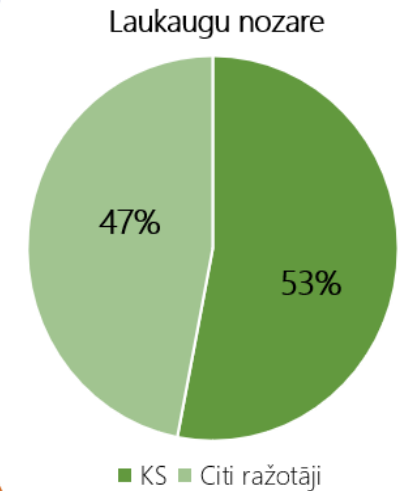
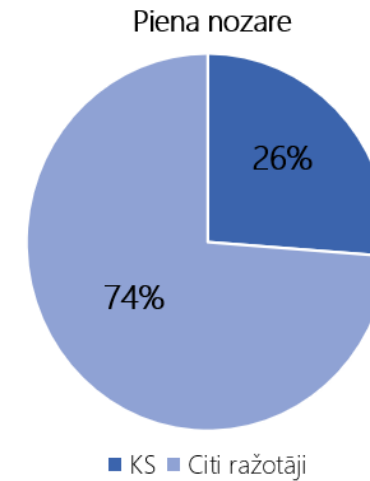
Ražotāju organizācijas
(apvienojas primārie ražotāji **jebkurā**
juridiskā formā)

KUR esam?

piens   graudi   L/s pakalp.   gaļa
 Augļi, dārzeņi   meži   olas   sēklas
 medus   mājražotāji   KOPĀ

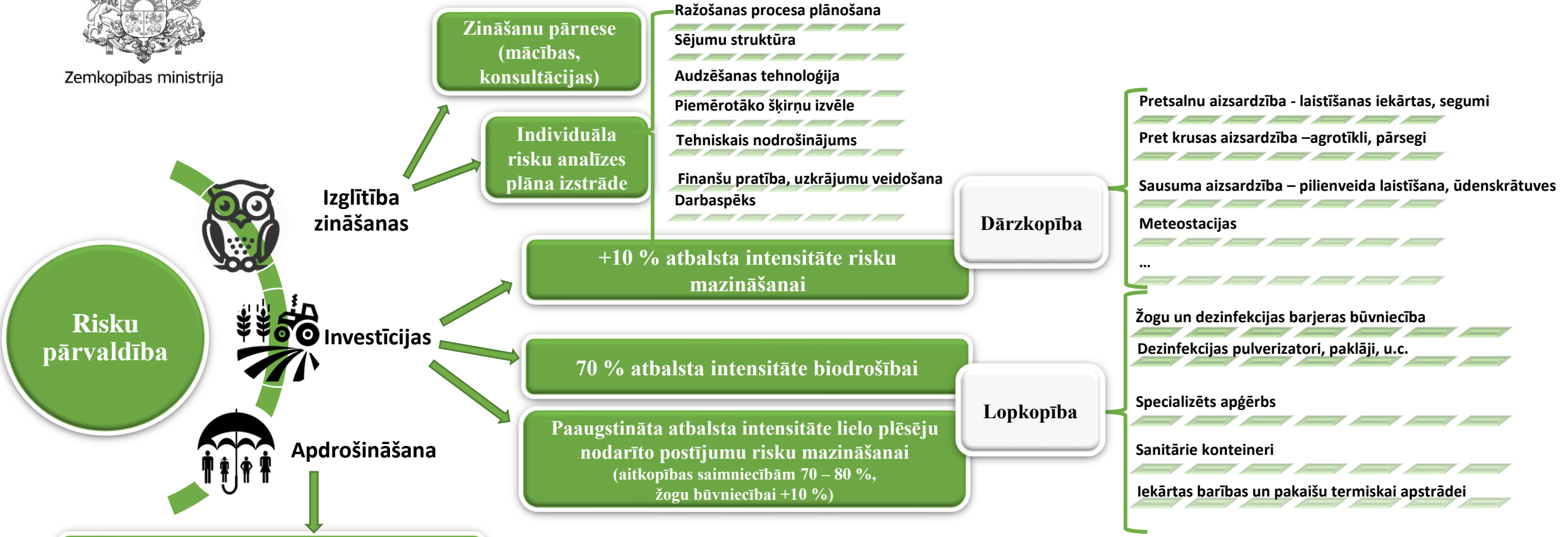
KS / RO saražotās produkcijas īpatsvars kopējā nozares izlaidē 2023

Risku pārvaldība KLP SP 2023 – 2027 un nākotnē

Zemkopības ministrija

Turpinās darbs pie Riska fonda izveides – nozarēm, kurām nav piedāvājuma no apdrošinātājiem

Apdrošināšanas prēmiju daļēja kompensēšana

Atbalsts paredzēts ar lauksaimniecisko darbību saistītiem klimatiskiem riskiem, kas ir ārpus saimnieka kontroles.

Tagad un nākotnē – pilnveidot atbalsta nosacījumus un paplašināt apdrošināmo risku un nozaru tvērumu

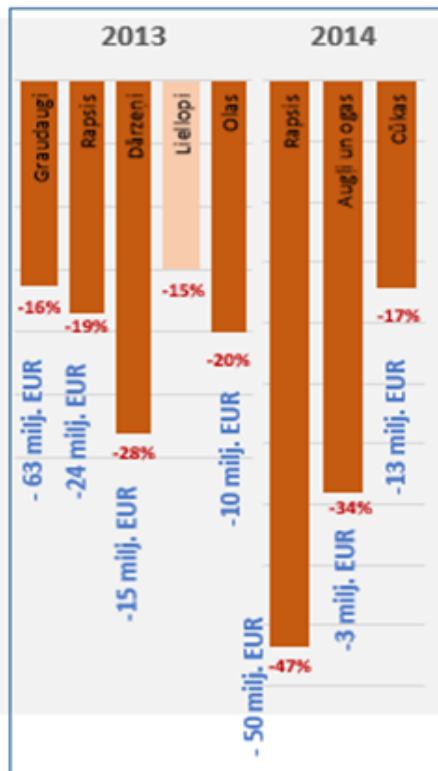
Tvērums – klimatiskie riski un/vai tirgus svārstības
Finansējums – KLP SP regulas 19.pants – līdz 3 % no tiešajiem maksājumiem un zemnieku iemaksas
Kompensācijas – rēķinot saimniecības līmenī par apgrozījuma kritumu vai kopražas samazinājumu virs 20 %
Administrators – LAD

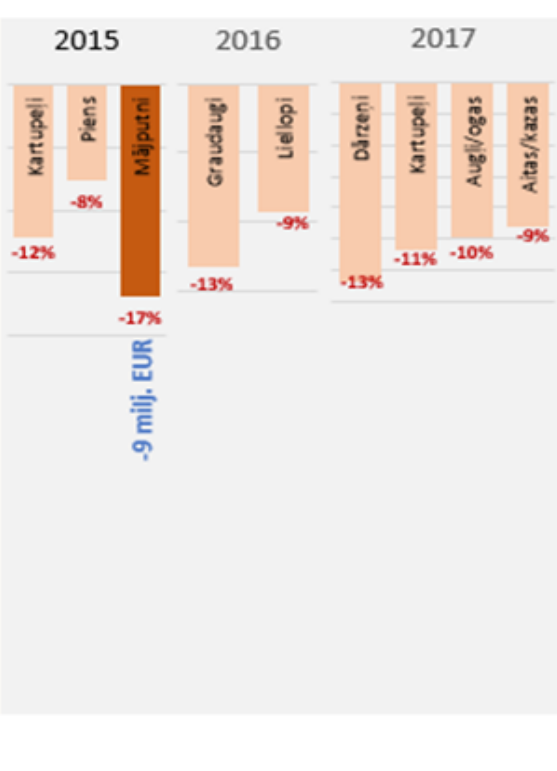
Zemkopības ministrija

Klimatiskie un tirgus satricinājumi

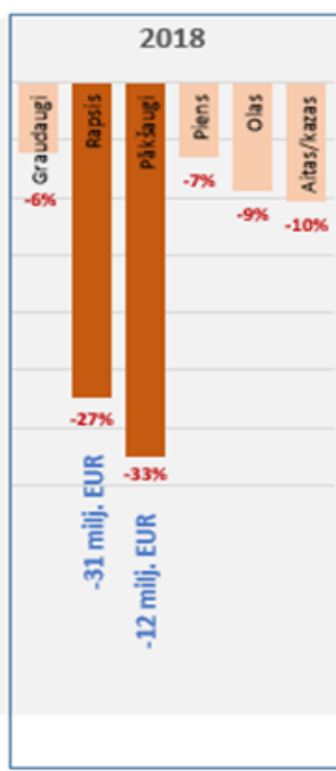
Palielinās krīžu / ārkārtas gadījumu biežums un intensitāte

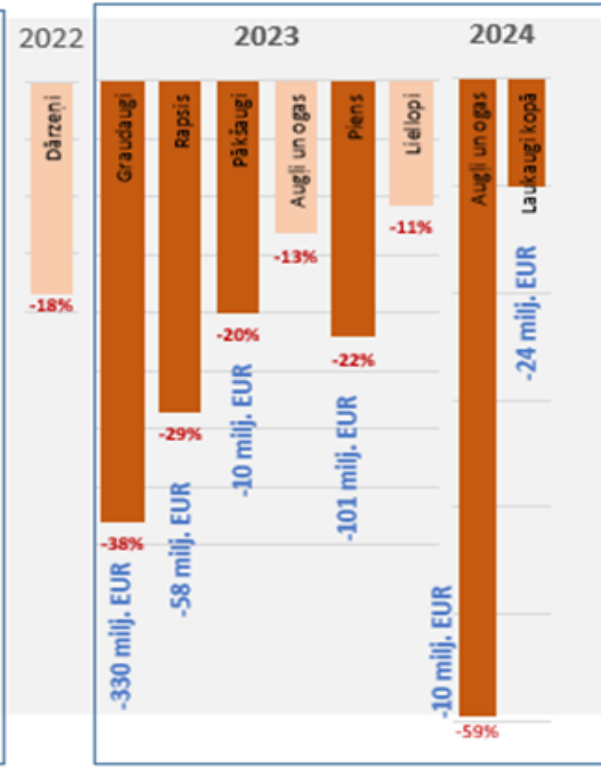
Nelabvēlīgi meteoroloģiskie apstākļi (2013./2014. gada ziemas kailsals; pavasara salnas; mitrais un vēsais vasaras sākums), Āfrikas cūku mēra uzliesmojums, Krievijas ieviestais embargo

Nelabvēlīgi meteoroloģiskie apstākļi (izslīka un slikti pārziemoja 2017. gada rudenī iesētais rapsis; sausais laiks 2018. gada pavasarī un karstā vasara būtiski ietekmēja ražību)

Covid-19 krīze (Covid-19 krīzes laikā apturētā sabiedriskā ēdināšana (sevišķi skolas); nelabvēlīgi meteoroloģiskie apstākļi (izteikti lietains un vēss 2021. gada pavasaris).

Karš Ukrainā un tā radītie satricinājumu pasaules tirgos, nelabvēlīgi meteoroloģiskie apstākļi (23. gada pavasara salnas, 23. gada sausums, 24. gada pavasara salnas un lietavas jūlijā)

Zemkopības ministrija

Dzīvnieku, sējumu un stādījumu apdrošināšanas prēmiju daļēja kompensācija

Mērķis - ir veicināt lauksaimnieku iesaistīšanos riska mazināšanā, daļēji sedzot izdevumus par apdrošināšanas prēmiju.

Atbalsta intensitāte -

līdz **50%** no prēmijas par atbalstāmajiem riskiem

Atbalstāmie riski:

- ✓ klimata riski;
- ✓ augu un dzīvnieku slimības (izņemot valsts kompensējamās), augu kaitēkļu invāzija
- ✓ uguns risks

Atbalsta likme līdz 50 €/ par 1 vienību (ha vai liellopu vienību)

Atbalsta saņemšanas nosacījumi:

- ✓ polise paredz segt zaudējumus, kas pārsniedz 20% no produkcijas apjoma;
- ✓ dzīvnieki reģistrēti LDC;
- ✓ sējumu vai stādījumu platība deklarēta ilgtspēju sekmējoša ienākumu pamatatbalsta – ISIP saņemšanai

Jaunums 2024. gadā: 80 % avansa maksājums

Pieteikšanās atbalstam līdz 1.jūlijam LAD

Kopējais finansējums periodam 52,6 milj. € + vpf* :

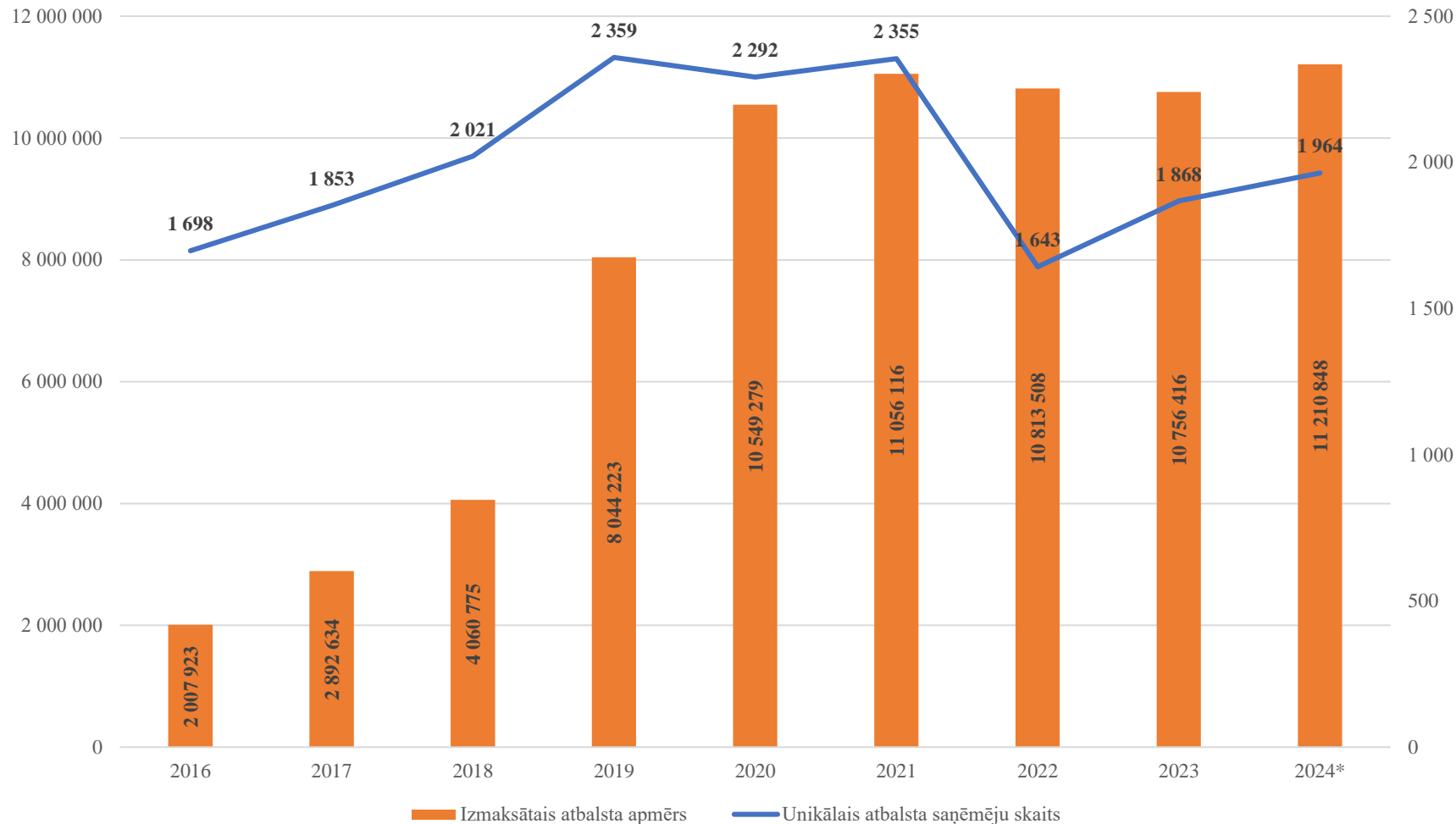
2023	2024	2025	2026	2027
2,7+6*	6,7+5*+4*	8,7+5*	8,7+vpf	8,7+vpf

*valsts papildu finansējums

Zemkopības ministrija

Atbalsts apdrošināšanas polišu iegādes izmaksu daļējai kompensācijai

Novadi	Apdrošinātā platība, ha (07.10.2024)
Latgale	42 455.97
Vidzeme	42 325.75
Zemgale	223 271.44
Kurzeme	116 057.93
Kopā:	424 111.08

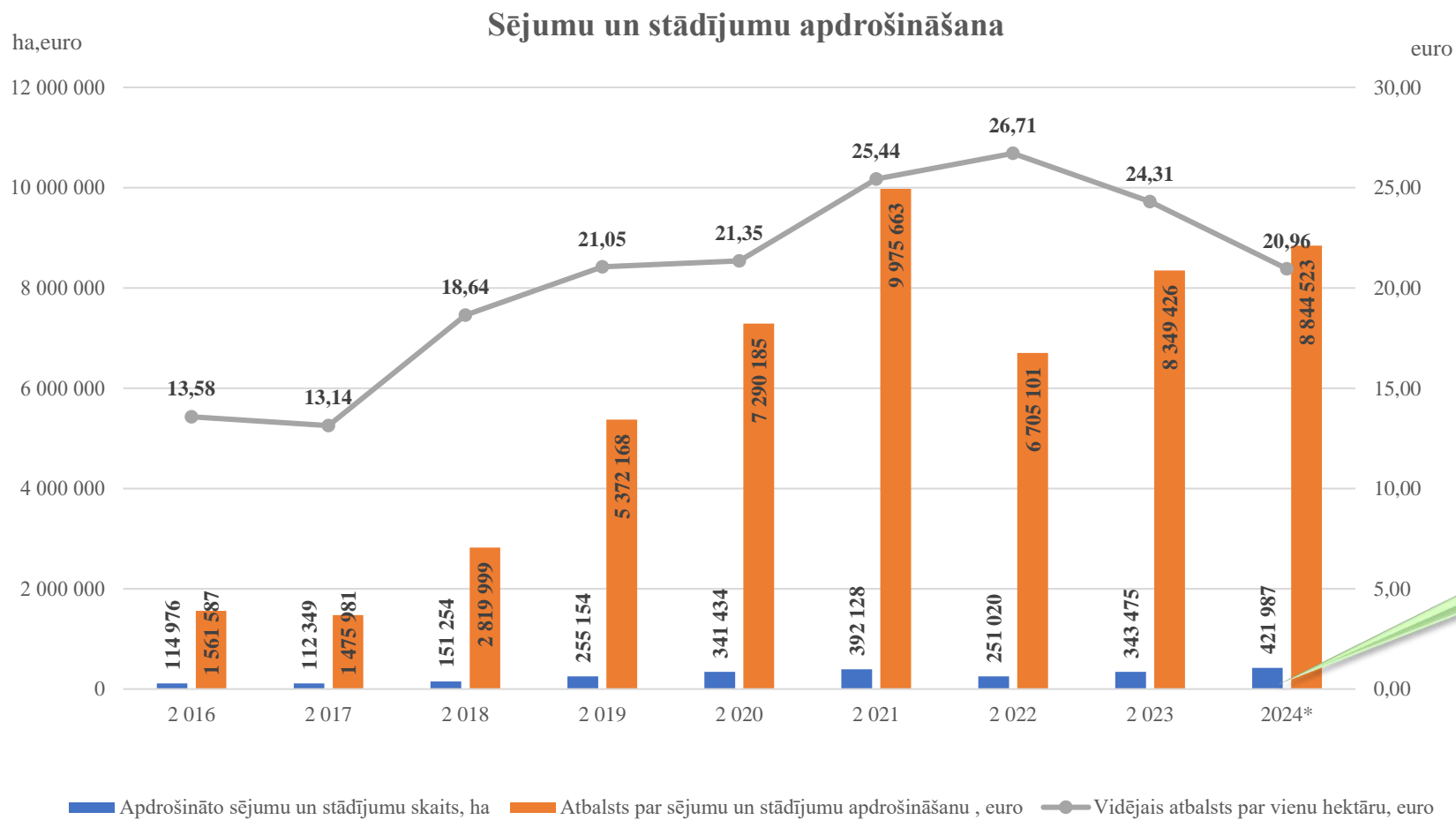
LAD RLP	Apdrošinātā platība, ha
Austrumlatgales	18 303.38
Dienvidlatgales	24 152.59
Ziemeļvidzemes	24 466.23
Ziemeļaustrumu	17 859.52
Lielrīgas	29 693.82
Viduslatvijas	31 257.71
Zemgales	162 319.91
Ziemeļkurzemes	59 766.11
Dienvidkurzemes	56 291.81
Kopā:	424 111.08

*Informācija var mainīties

Zemkopības ministrija

Atbalsts apdrošināšanas polišu iegādes izmaksu daļējai kompensācijai

2024.gadā apdrošināti
24,4% no ISIP
deklarētās platības

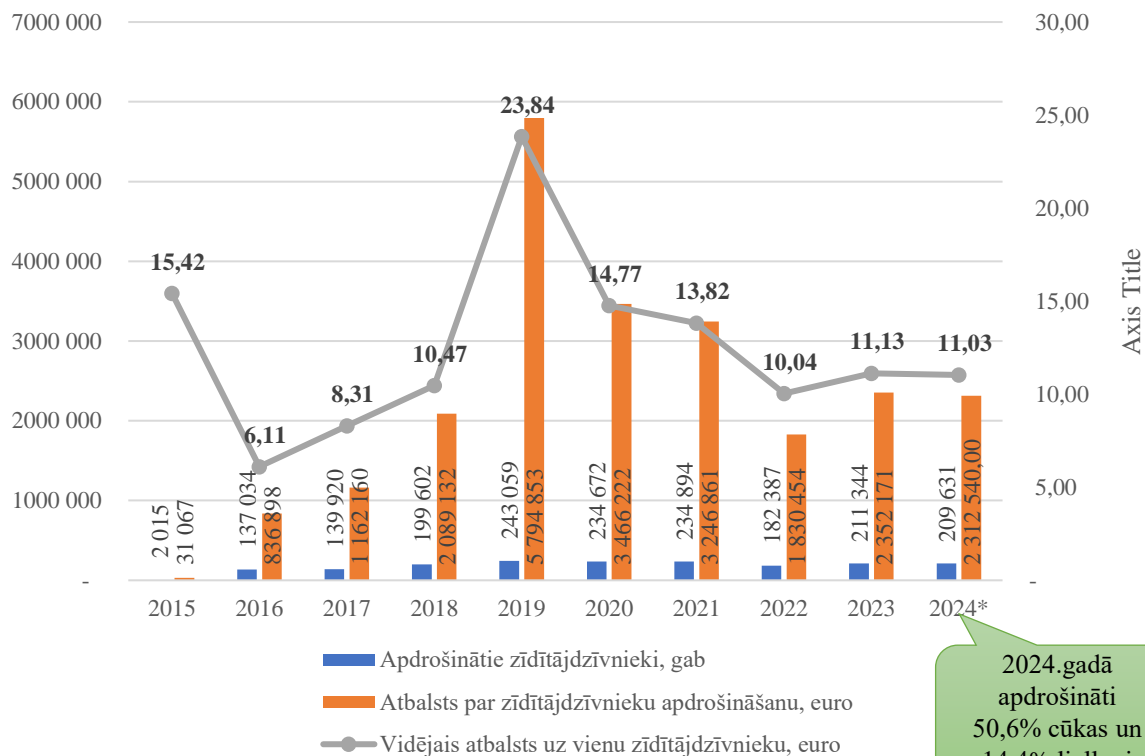
*Informācija var mainīties

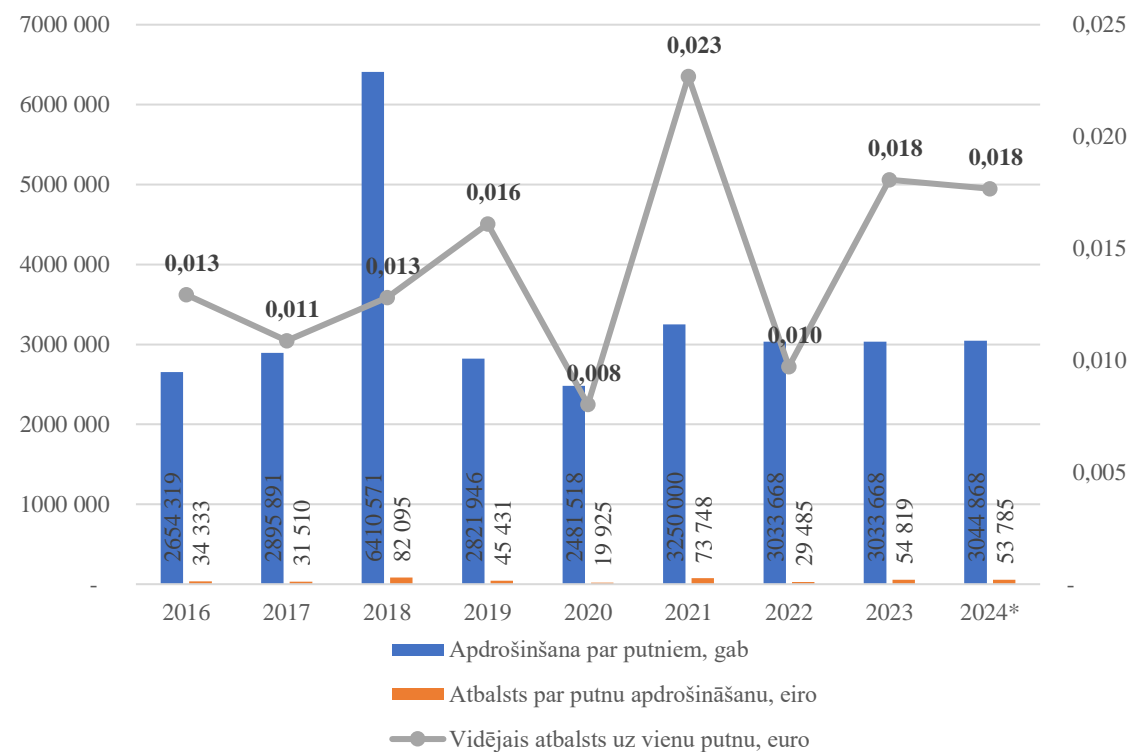
Zemkopības ministrija

Atbalsts apdrošināšanas polišu iegādes izmaksu daļējai kompensācijai

Zīdītājdzīvnieku apdrošināšana

Putnu apdrošināšana

*Informācija var mainīties, jo iesniegumi vēl tiek vērtēti

Apdrošinātās sējumu un stādījumu platības un apdrošinātie riski

Zemkopības ministrija

Kultūraugs	Krusa, vētra, lietusgāzes, zibens	Nelabvēlīgie ziemas apstākļi	Salna	Sausums	Augu kaitēkļu invāzija	Slimības	Uguns	Trešo personu prettiesiska rīcība	Meža zvēru postījumi
Augļi un ogas	Jā	Nē	Nē	Nē	Nē	Nē	Nē	Nē	Nē
Auzas	Jā	Jā	Jā	Jā	Jā	Jā	Jā	Jā	Jā
Citi eļļas augi (kaņepes, lini)	Jā	Nē	Nē	Jā	Nē	Nē	Nē	Nē	Nē
Cīts	Jā	Nē	Jā	Jā	Nē	Nē	Jā	Nē	Nē
Griķi	Jā	Jā	Jā	Jā	Nē	Nē	Jā	Nē	Nē
Kartupeļi	Jā	Nē	Nē	Nē	Nē	Nē	Nē	Nē	Nē
Kukurūza	Jā	Nē	Jā	Jā	Nē	Nē	Jā	Nē	Nē
Kvieši vasaras	Jā	Jā	Jā	Jā	Jā	Jā	Jā	Jā	Jā
Kvieši ziemas	Jā	Jā	Jā	Jā	Jā	Jā	Jā	Jā	Jā
Mieži vasaras	Jā	Jā	Jā	Jā	Jā	Jā	Jā	Jā	Jā
Mieži ziemas	Jā	Jā	Jā	Jā	Nē	Nē	Jā	Jā	Jā
Pākšaugi (zirņi, pupas)	Jā	Jā	Jā	Jā	Jā	Jā	Jā	Jā	Jā
Rapsis vasaras	Jā	Jā	Jā	Jā	Jā	Jā	Jā	Nē	Nē
Rapsis ziemas	Jā	Jā	Jā	Jā	Jā	Jā	Jā	Jā	Jā
Ripsis vasaras	Jā	Jā	Nē	Nē	Nē	Nē	Jā	Nē	Nē
Ripsis ziemas	Jā	Jā	Jā	Jā	Nē	Nē	Jā	Jā	Nē
Rudzi vasaras	Jā	Jā	Jā	Nē	Nē	Nē	Jā	Nē	Nē
Rudzi ziemas	Jā	Jā	Jā	Jā	Jā	Jā	Jā	Jā	Jā
Sakņu dārzeņi	Jā	Nē	Nē	Jā	Nē	Nē	Nē	Nē	Nē
Tritikāle vasaras	Jā	Jā	Jā	Jā	Jā	Jā	Jā	Jā	Nē
Tritikāle ziemas	Jā	Jā	Jā	Jā	Nē	Nē	Jā	Jā	Jā
Zālāji	Jā	Nē	Nē	Jā	Nē	Nē	Nē	Nē	Nē

Riska fonda izveides diskusija

Sistēma var pastāvēt tikai tad, ja ir pietiekams finansējums!

Atbalsts no NVO:
par: LBB; LBLA; LZF
pret: ZSA; LSA (71%);
JZK; LLKA

Piedāvātās iemaksas:
2-10 eiro/ha

Riski: tie, kurus nevar apdrošināt

Problemātiskās nozares: **augļkopība, dārzenkopība, biškopība, aitkopība** (+ *bioloģiskā l/s, zālāji, sēklas?*)

Fonda finansējuma varianti:

- **maksā visi** » tie, kas apdrošinās, maksā dubultā
- **attiecīgo nozaru l/s iemaksas** » *mazs finansējums* » nepietiekami līdzekļi kompensācijām
- **iemaksas + pārapirošināšana** » *nepieciešams likums* » nav skaidrības par administrētāju

*Par 2023.gada salnām izmaksāja ES atbalstu 3 milj. eiro.
Tā kā ir ap 10 000 ha augļu un ogu, katram l/s-niekam fondā būtu jāiemaksā ~300 eiro/ha*

Alternatīvi risinājumi pašreizējā sistēmā **Augļkopība un dārzenkopība:**

- atbalsta max griestu celšana – līdz (100?) eiro/ha

Aitkopība:

- plēsēju riska iekļaušana attiecināmajos riskos

Biškopība:

- sarunas ar apdrošinātājiem par piedāvājuma izstrādi nozarei; papildu risku iekļaušana attiecināmajos riskos

iespējama apdrošināšanas pakalpojumu piedāvājuma attīstības bremzēšana vai apturēšana attiecīgajās nozarēs!

Zemkopības ministrija

Aizdevumi ALTUM administrētās programmās

ALTUM programmas

**Aizdevumi LIZ iegādei,
100 milj. €**

Atbalsta pretendents

Primārie lauksaimniecības produkcijas ražotāji,
fiziskas un juridiskas personas

**Atbalsts aizdevuma veidā:
Viens aizņēmējs vai VVU
līdz 1 000 000 €**

**Aizdevumu procentu gada likme:
sākot no 1,9%
no 2016.01.06 līdz 2024.16.07 – 2,2%
iesniegts līdz 2016.30.06 – 2,5%
(de minimis)**

Aizdevuma atmaksas termiņš

30 gadi

**Aizdevumi apgrozāmo līdzekļu
iegādei,
42 milj. €**

Atbalsta pretendents

Primārie lauksaimniecības, akvakultūras un
zivsaimniecības produkcijas ražotāji, atbilstīgās
KS un RO

**Atbalsts aizdevuma veidā:
L/s, zivsaimniekiem no 7 000 - 1 000 000 €
KS un RO līdz 2 850 000 €**

**Aizdevumu procentu gada likme: sākot no
3,5%
(de minimis)**

Aizdevuma atmaksas termiņš

2 gadi ar iespēju pagarināt līdz 5 gadiem

**Mazie aizdevumi lauku
teritorijās,
30,4 milj. €**

Atbalsta pretendents

Lauksaimniecības un lauku saimnieciskās
darbības veicēji – juridiskas vai fiziskas personas
- ar apgrozījumu līdz 250 000 €

Atbalsts aizdevuma veidā:

- investīciju iegādei – līdz 250 000 €
- apgrozāmo līdzekļu iegādei – 50 000 €
- apbūvētas un neapbūvētas zemes iegādei – 50 000 €

**Aizdevumu procentu gada likme: sākot
no 3 - 4 %**

Aizdevuma atmaksas termiņš

- investīciju iegādei 10 gadi;
- būvniecības un renovācijas projektiem līdz 15 gadiem.
- apgrozāmo līdzekļu iegādei - 3 gadi

Zemkopības ministrija

Lauksaimniecības, zivsaimniecības un lauku attīstības garantiju programma

ALTUM
programmas

Garantijas sedz līdz

80 %

no aizdevuma
summas.

Termiņš līdz

10 gadiem.

**Vienreizējā
maksā noteikta
no 0,25 līdz
0,85 procenti no
garantijas
summas !!!!**

Programmas ietvaros garantiju
apmērs:

- līdz 1 000 000 € saimnieciskās darbības veicējiem (juridiskas vai fiziskas personas);
- līdz 3 500 000 € atzītām kooperatīvajām sabiedrībām.

Garantijas piešķir par aizdevumiem:

- investīcijām, kas saistīti ar primāro lauksaimniecības ražošanu un lauksaimniecības produktu pārstrādi;
- zivsaimniecības atbalsta pasākumiem;
- mežsaimniecības infrastruktūras attīstības un pielāgošanas pasākumiem;
- apgrozāmo līdzekļu finansēšanai finanšu līzīngam, faktoringam;
- lauku attīstības pasākumiem.

Zemkopības ministrija

Aizdevums ar kapitāla atlaides elementu – maziem un vidējiem lauku uzņēmējiem (I) (ELFLA: 31 milj. *euro*, t.sk. jauniem lauksaimniekiem)

*ALTUM
programmas*

Mērķis ir palielināt finanšu resursu pieejamību saimnieciskās darbības veicējiem lauksaimniecības un lauku attīstības nozarēs.

Investīciju aizdevums līdz 250 000 EUR vai jauniem lauksaimniekiem līdz 150 000 EUR

Daļēja pamatsummas dzēšana 50% apmērā, bet ne vairāk par 100 000 EUR vai jauniem lauksaimniekiem – līdz 60 000 EUR, ja sasniedz noteiktos ekonomiskos rādītājus.

Aizdevums apgrozāmiem līdzekļiem līdz 100 000 EUR (nepiemērojot kapitāla atlaidi)

Atbalstāmās darbības:

- Nelauksaimnieciskās uzņēmējdarbības radīšana un attīstība
- Lauksaimnieciskās darbības radīšana un veicināšana, atbalstot mazās un vidējās lauku saimniecības un arī gados jaunos lauksaimniekus
- Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē;

Zemkopības ministrija

LA4.1.5./LA4.2./LA4.4/LA6 Aizdevums ar kapitāla atlaides elementu – maziem un vidējiem lauku uzņēmējiem (II) (ELFLA: 31 milj. euro, t.sk. jauniem lauksaimniekiem)

Atbalsta saņemšanas nosacījumi

Atbalsta pretendents:

- ✓ Apgrozījums: līdz 250 000 EUR/gadā
- ✓ gados jauniem l/s 320 stundas (augstākā, prof. izglītība)

Ar daudzgadu konsultāciju pakalpojumu (inkubācija) -> darījumdarbības plāns:

- ✓ vismaz 2 gadiem
- ✓ ekonomisku rādītāju sasniegšana

Atbalstāmās aktivitātes

- ✓ Dzīvu dzīvnieku iegāde
- ✓ Stādu iegāde
- ✓ **Jauniem lauksaimniekiem ir iespējama saimniecības iegāde**
- ✓ Jaunas, lietotas tehnikas iegāde, būves pārbūve, būves uzstādīšana, būves celtniecības izmaksas, kā arī ēkas atjaunošanas izmaksas
- ✓ Apbūvētas un neapbūvētas zemes iegāde, 10% apjomā no projekta summas (ierobežojums neattiecas uz jauniem lauksaimniekiem)
- ✓ Apgrozāmie līdzekļi

Prioritāte

Projekti, kas veicina saimniecības būtisku attīstību un izaugsmi, t.sk. pāstrukturizāciju

Finanšu instrumenta īstenošanas teritorija ir visa Latvijas teritorija, izņemot valstspilsētas

Lauku atbalsta
dienests

**ELFLA investīcijas
Ziemeļvidzemes reģionā (Valmieras, Valkas,
Limbažu, Smiltenes un Cēsu novadi,
Valmiera)**

Reģiona investīciju vizītkarte (2022-2024)

Galvenās nozares: graudkopība, piena lopkopība un nobarojamie liellopi. Izteikta bioloģiskā lauksaimniecība un mežsaimniecība.

No visām RLP visvairāk atbalstīt projekti un visvairāk klienti saņēmuši finansējumu.

Investīciju apjoms un attīstība:

- ✓ Pēdējo trīs gadu laikā reģionā ieguldīti **38,3 miljoni EUR**
- ✓ Atbalstīti **2491 projekti** un **1666 uzņēmumi**

Lauku saimniecību modernizācija:

- ✓ Investīcijas pamatlīdzekļos – **17,7 miljonus EUR**
- ✓ Lauksaimniecības būvniecības projekti – **6,8 miljoni EUR**

Mežsaimniecības atbalsts:

- ✓ Atbalsts mežsaimniecībā – **1,9 miljoni EUR** investēti **1002 projektos**.

Vietējās iniciatīvas atbalsts (LEADER):

- ✓ Reģionā īstenoti **229 LEADER projekti**, kopējais finansējums **3,7 miljoni EUR**.

Zemkopības ministrija

Pasākuma «leguldījumi materiālajos aktīvos» 1.kārta investīcijās

- Projektu iesniegšana - **4.novembris – 4.decembris**

Attiecināmo izmaksu maksimālais apjoms

Saimniecību grupa	Attiecināmo izmaksu maksimālais apjoms (vairākās intervencēs kopā), ņemot vērā arī pārejas periodā saņemto atbalstu, izņemot LA4.3 un LA4.4.
Mazā	X 5 ieņēmumi no lauksaimniecības vidēji 3 gados, bet nepārsniedzot 250 000 EUR
Vidējā	X 3 ieņēmumi no lauksaimniecības vidēji 3 gados, bet nepārsniedzot 500 000 EUR
Lielā	X 3 ieņēmumi no lauksaimniecības vidēji 3 gados, bet nepārsniedzot 700 000 EUR

Ja izstrādā saimniecības attīstības plānu, izņemot graudkopībā, LLKC inkubācijas instrumentā – līdz 750 000 EUR

☞ Jauni MK noteikumi par atbalsta piešķiršanas kārtību – 2024.gada 21.maija noteikumi Nr.303 "Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība atklātu projektu konkursa veidā Eiropas lauksaimniecības fonda lauku attīstībai investīcijām materiālajos aktīvos 2023.–2027. gada plānošanas periodā"

Saimniecību modernizācijas iespējas

Kopējais apgrozījums vidēji pēdējos 3 noslēgtajos gados

Pasākums (Intervence)	2021.-2024. saņemts atbalsts	Mazs 4 000 - 70 000 EUR*	Vidējs 70 001 - 350 000 EUR	Liels > 350 001 EUR
LA 4.1.1./Konkurētspēja	leskaita	Jā,* jābūt > 15 000 EUR apgrozījums, t.sk 4000 EUR no LS	Jā	Nē, izņemot aītkopības saimniecībām sargsuņu un žogu iegāde (pret plēsējiem)
LA 4.1.2./emisiju mazināšana – precīzās tehnoloģijas Tikai 5 reģionu sadalījums	leskaita	Jā	Jā, t.sk ilggadīgo augļkopības kultūraugu stādījumu izveide kūdraugsnēs, tostarp vēsturisko kūdras ieguves vietu rekultivācijai	
LA 4.1.3/Dzīvnieku labturība un biodrošība	Neskaita	Jā (kopēja aploksne bez reģiona un saimniecības lieluma)		
LA4.1.4/ Energoefektivitāte/ atjaunojamā enerģija	Neskaita	Jā (kopēja aploksne bez reģiona un saimniecības lieluma)		

Jauna pieeja reģionalizācijas principa piemērošanā

Zemkopības ministrija

Publiskā finansējuma sadalījumā LA4.1.1.konkurētspēja un LA4.1.2.emsiju mazināšana – **5 reģioni**, kas veidojas no 9 esošām LAD RLP

Reģions	LAD RLP	LA4.1.1.konkurētspēja		4.1.2. emisiju mazināšana, milj.EUR
		Mazās saimniecības, milj.EUR	Vidējās saimniecības, milj.EUR	
Viduslatvija	Lielrīgas un Viduslatvijas RLP	3,2	3,2	3,1
Kurzeme	Ziemeļkurzemes un Dienvidkurzemes RLP	3,3	4,7	4,3
Vidzeme	Ziemeļvidzemes un Ziemeļaustrumu RLP	4,1	4,1	3,9
Latgale	Austrumlatgales un Dienvidlatgales RLP	4,9	3,7	3,5
Zemgale	Zemgales RLP	1,3	2,8	2,6
Kopā		16,9	18,4	17,4

Tirgus cenas noteikšana/iepirkums projekta investīcijām

Iekārtas/Tehnika

Jaunas iekārtas/Tehnika

- Uz projekta iesniegšanu vienība **ir katalogā** – izvēlas
- Uz projekta iesniegšanu **nav katalogā** – *piedāvājums no pārdevēja, pēc rindošanas ievieto katalogā*

Lietotas iekārtas/Tehnika <5g.
(Augsnes apstrāde, sējmašīnas, smidzinātāji, minerālmēslu izkliedētāji, kravu celšana, lopbarības sagatavošana u.c.)

- Uz projekta iesniegšanu vismaz tirgus cenas izpēte, pēc projekta apstiprināšanas – *tirgotāja novērtējums, ko apstiprinās TIK eksperts*

Būvniecība, ilggadīgo stādījumi, saules paneļi u.c. – 6 mēn.pēc lēmuma

Izmaksas < 170 000 EUR

Cenu aptauja, 2 piedāvājumi, e-paraksti

Izmaksas >170 000 EUR

IUB iepirkums, 2 piedāvājumi, e-paraksti

Galvenie atbilstības nosacījumi

- ✓ Nav nodokļu parādi;
- ✓ Nav nonācis grūtībās;
- ✓ Nav vides u.c. sodi, sankcija;
- ✓ Esoša lauku saimniecība ar vismaz 4000 EUR ieņēmumiem no lauksaimniecības (pēdējā noslēgtajā gadā);
- ✓ Tiek vērtētas saistītās saimniecības.

Aprēķinos, rindošanā tiek izmantoti pēdējā noslēgtā finanšu gada dati (publicēti VID uz projekta iesniegšanas **pēdējo dienu 04.12.2024.**)

Atgādinājums investīciju projektu īstenošanai

- Pirms projekta iesniegšanas novērtēt plānoto investīciju lietderību un ekonomisko atdevi, saistības
- Projektu darbi **nevar** būt uzsākti pirms projekta iesniegšanas
- Atbalsta saņēmējs/zemnieks **nedrīkst** būt iesaistīts projekta būvniecības darbu veikšanā (ar darba spēku, tehniku u.c.) un iepirkuma piedāvājumu sagatavošanā

4.1 Atbalsts ieguldījumiem lauku saimniecībās (*bioloģiskajā saimniecībā*)

- **05.12.2024.-06.01.2025.**

- Bioloģiskajām lauku saimniecībām - **2 000 000 EUR**

Atbalstu nepiešķir ieguldījumiem lauksaimniecībā izmantojamo traktoru un pašgājēja ražas novākšanas tehnikas iegādei.

Finansējuma sadalījums:

- mazo saimniecību grupa – 840 000 EUR
- vidējo un lielo saimniecību grupai – 1 160 000 EUR
- Kooperatīvajām sabiedrībām - **2 000 000 EUR**
- Atbalstāmas tikai tehnikas un iekārtu iegādes

Īstenošanas termiņš līdz 2025.gada 1.augustam

Zemkopības ministrija

LA16 Atbalsts Eiropas Inovāciju partnerības darba grupu projektu īstenošanai - saimniecības līmenī

Mērķis - veicināt sadarbību lauksaimniecībā, mežsaimniecībā un pārtikas produktu pārstrādē, lai risinātu šo nozaru **praktiskās** vajadzības, izstrādājot jaunu inovatīvu produktu vai pakalpojumu

Atbalsta saņēmējs: EIP darba grupa – vismaz 3 dažādu nozaru pārstāvji (lauksaimnieki, mežsaimnieki, I/s produktu pārstrādātāji, NVO, kooperatīvi, konsultanti, pētnieki vai citas jaunradē ieinteresētās puses)

Atbalsta summa: 100 000 EUR
Atbalsta intensitāte: līdz 70 %

Nākamā pieteikšanās kārtā - EIP projektiem **saimniecības līmenī** 2024.gada 4.novembris – 4.decembris

Pieejamais finansējums - 1,8 milj. EUR

Zemkopības ministrija

LEADER pieejas īstenošana (58,5milj.EUR, 7% no ELFLA)

Mērķis – sekmēt vietējo attīstību lauku teritorijā un sociālekonomisko atšķirību mazināšanos, īstenojot lauku kopienu ilgtspēju veicinošas vietējās attīstības iniciatīvas, kas ir iekļautas vietējo rīcības grupu (VRG) izstrādātajās vietējās attīstības stratēģijās

Atbalsts pieejams saskaņā ar VRG sagatavotajām vietējās attīstības stratēģijām

Atbalsts uzņēmējdarbības attīstībai

Produktu un pakalpojumu radīšana un attīstība
(apgrozījums līdz 150 000 EUR) - nelauksaimnieciskā
uzņēmējdarbība, t.sk.

- tūrisms, amatniecība,
- lauksaimniecības produktu pārstrāde,
- darbinieku produktivitātes kāpināšana (mācības)
- kopprojekti ar pašvaldību lauku teritorijā,
•«Lauku biļete» lauku teritorijā

Tirdzniecības vietas izveide/labiekārtošana

Atbalsts sabiedriskā labuma projektiem

Teritorijas, t.sk. dabas un kultūras objektu,
sakārtošana
un sabiedrisko aktivitāšu dažādošana (dažādas brīvā
laika pavadīšanas iniciatīvas, «viedo ciemu»
iniciatīvas)

Jauniešu iniciatīvas lauku teritorijā

Atbalsta intensitāte

40% (max 75%),

70% (max 90%),

Projekta max attiec. izmaksu summa

līdz EUR 200 000

līdz EUR 50 000,

pašvaldību infrastruktūrai līdz EUR 100 000

LEADER pieejas īstenošana (Valmieras novads)

	Pieejamais finansējums EUR	Izsludinātās kārtas (skaits)	Iesniegtie projekti	Plānotās projektu kārtas
BDR "No Salacas līdz Rūjai"	758 506,92	1	12	06.12.2024.-06.01.2025 izsludinātais finansējums- 758 506,92 EUR
BDR "Vidzemes lauku partnerība "Brasla"" (Valmieras novada- Dikļu, Vaidavas un Zilākalna pagasti)	950 278,86	2	19	21.12.2024.-21.01.2025 izsludinātais finansējums- 394 876,88 EUR

*Projektu kārtas sludina VRG pieejamā finansējuma apmērā

Īstenoto projektu piemēri

UZŅĒMĒJDARBĪBAS ATTĪSTĪBAS PROJEKTI

- ✓ Auto aplīmēšanas un drukas darbnīcas izveide ;
- ✓ Gaļas pārstrādes uzņēmuma attīstīšana;
- ✓ Konditorejas izstrādājumu ražošanai Rencēnos;
- ✓ Augļu pārstrādes ražotnes pilnveidošana Vaidavas pagastā;
- ✓ Ražošanas iekārtu iegāde dzērienu ražošanai Naukšēnos;
- ✓ Dizaina darbnīcas pakalpojuma izveide Rūjienā;
- ✓ Izšūšanas pakalpojuma nodrošināšana Zilākalnā;
- ✓ "Dabas tūrisma vietas attīstība Dikļos";
- ✓ Brīvdienu māju izveide Matīšos;
- ✓ Kajaku laivu un aprīkojuma iegāde;
- ✓ Viesnīcas izveide Kocēnu pagastā;

SABIEDRISKĀ LABUMA PROJEKTI (īstenotāji Pašvaldības, biedrības, nodibinājumi un reliģiskās organizācijas)

- ✓ Suņu pastaigu un apmācību laukuma izveide Valmieras pagastā, šķēršļu takas izveide, Burtnieku centra pludmales labiekārtošana, Burtnieku baznīcas solu restaurācija, svētvietas "Zilaiskalns" infrastruktūras uzlabošana, Brīvdabas kino aprīkojums Valmiermuižas parkā, āra trenāžieru laukuma izveide Rencēnu pagastā, Oleru muižas kultūras pakalpojumu pieejamības uzlabošana, velo remonta stacijas uzstādīšana Mazsalacā, Zilākalna ūdenstorņa rekonstrukcija un jaunas piebūves izveidošana, Sliežu velosipēdi, atpūtas vietu labiekārtošana u.c.

Zemkopības ministrija

LA5 Atbalsts ieguldījumiem mazajās lauku saimniecībās

(kopā plānošanas periodā 20 milj. EUR)

Mērķis - veicināt mazo lauku saimniecību konkurētspēju, paaugstinot to ražošanas efektivitāti un produktivitāti

Atbalsta saņemšanas noteikumi

Atbalsta pretendents:

- ✓ apgrozījums līdz 15 000 EUR
- ✓ dzīvesvieta/reģistrēts ir lauku teritorijā
- izstrādāts darījumdarbības plāns ar nepieciešamajiem ieguldījumiem saimniecības attīstībai

Prioritāte

Augļkopība, dārzenkopība
Projekta gatavība īstenošanai
Iepriekš saņemtā atbalsta apjoms
Dalība kooperatīvajā sabiedrībā
Mazāks attiecināmo izmaksu apmērs

Atbalstāmās aktivitātes

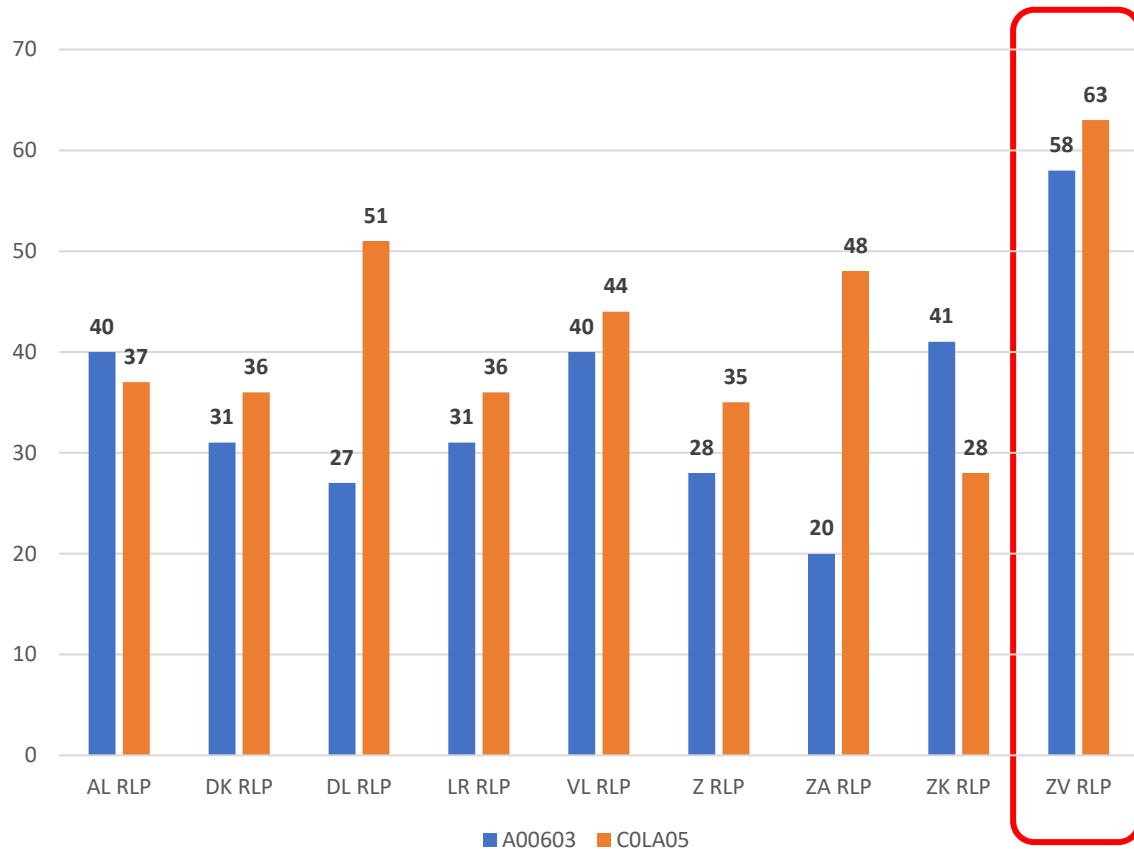
- ✓ Jaunas, lietotas tehnikas iegāde (līdz 10 gadi)
- ✓ Pamatlīdzekļu iegāde
- ✓ Daudzgadīgu stādījumu (izņemot zemeņu) ierīkošana
- ✓ Būvniecība un rekonstrukcija
- ✓ Preventīvu pasākumu īstenošana, lai samazinātu savvaļas dzīvnieku nodarīto kaitējumu, kā arī salnas un krusas
- ✓ Zemes un ēku iegāde (10% no projekta summas)
- ✓ Investīcijas, lai mazinātu klimata pārmaiņas
- ✓ Pamatlīdzekļu iegāde un vispārīgās izmaksas

Atbalsta summa: 5 000 – 30 000 EUR
Maksimālā atbalsta intensitāte nepārsniedz 85%

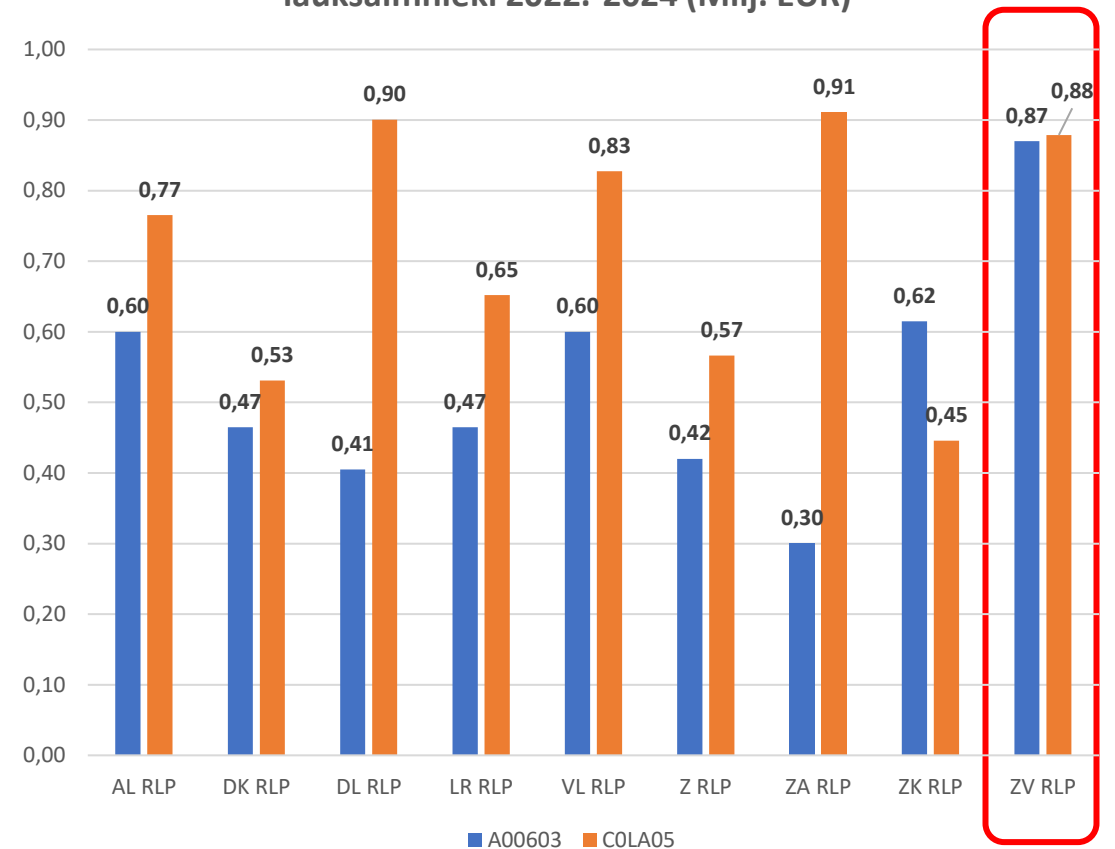
Mazo saimniecību attīstība

(6.3. trīs kārtas un LA05 divas kārtas)

Mazo lauksaimnieku projekti 2022.-2024

Apstiprinātais publiskais finansējums - Mazie lauksaimnieki 2022.-2024 (Milj. EUR)

Zemkopības ministrija

LA6 Atbalsts gados jauniem lauksaimniekiem uzņēmējdarbības uzsākšanai

Nākamā plānotā projektu iesniegumu pieņemšanas kārtā –
2025.gada augusts

Vienreizējs maksājums
40 000 € par
biznesa plāna realizāciju
jauniem lauksaimniekiem
37,3 milj. €

Atbalsta pretendents:

- **gados jauns lauksaimnieks**, kurš nav vecāks par 40 gadiem
- pirmo reizi dibina/pārņem saimniecību kā tās vadītājs iesnieguma iesniegšanas gadā vai ne agrāk kā 5 gadus pirms (atbilstoši jaunā lauksaimnieka definīcijai)
- lauksaimnieciskā izglītība: 320 stundas (apguvis augstāko/profesionālo izglītību vai apgūs līdz darījumdarbības plāna īstenošanas beigām)
- apgrozījums: **0 – 150 000 EUR**

Gados jauns lauksaimnieks izstrādā saimniecības attīstības

jeb

darījumdarbības plānu:

- ✓ 2- 4 gadi
- ✓ konkrētu rādītāju sasniegšana pēc plāna īstenošanas

Atbalstāmās aktivitātes

- ✓ Dzīvu dzīvnieku iegāde, stādu iegāde
- ✓ Jaunas, lietotas tehnika iegāde
- ✓ citi ieguldījumi, kas nepieciešami saimniecības attīstībai

Prioritāte

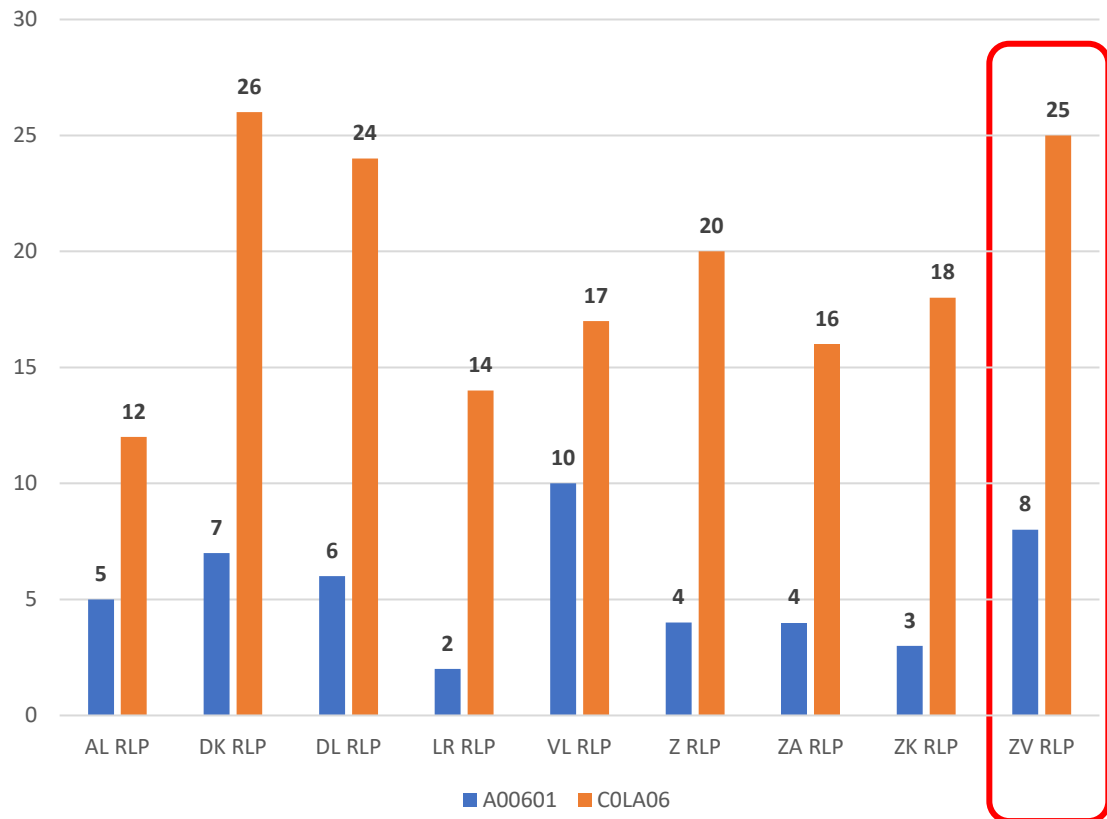
Augļkopība, dārzenkopība
Bioloģiskā I/s
Augstākā izglītība

Saimniecību pārņemšana:
– var pārņemt visu vai daļu saimniecības, nodrošinot patstāvīgu saimniecisko darbību

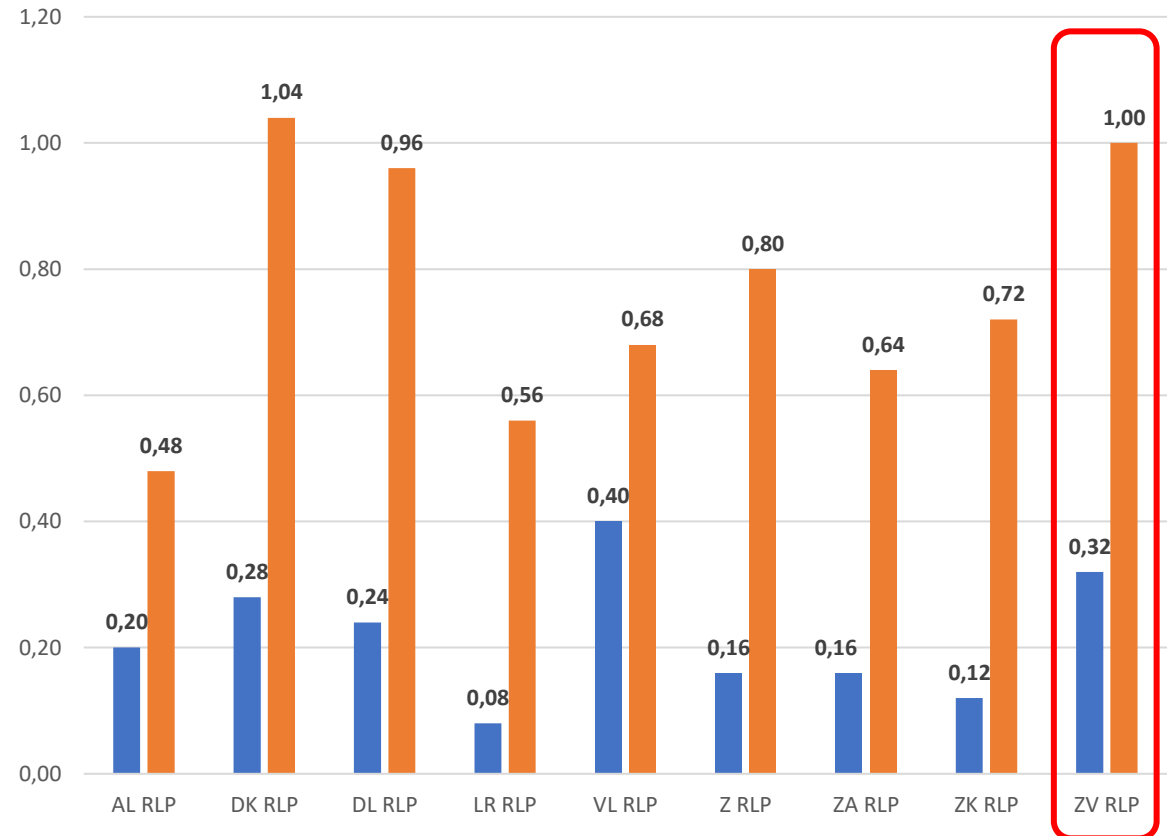
Atbalsts jaunajiem lauksaimniekiem

(6.1. un LA06 divas kārtas)

Jauno lauksaimnieku projekti 2022.-2024

Apstiprinātais publiskais finansējums - Jaunie lauksaimnieki 2022.-2024 (Milj. EUR)

Zemkopības ministrija

LA20 Sadarbība pārtikas īso piegāžu ķēžu darbības veicināšanai un piedāvājuma nodrošināšanai (16 milj.EUR)

Atbalsts pieejams sadarbības grupām, ar vismaz 5 dalībniekiem, divās aktivitātēs

Pārtikas īso piegāžu ķēžu darbības veicināšana

Mērķis - attīstīt īsās pārtikas piegādes ķēdes un kopīgu piedāvājuma veidošanu vietējā tirgū.

Atbalsts produktu uzglabāšanas infrastruktūrai, pamatlīdzekļu iegādei pirmapstrādei, pārstrādei un iepakojšanai un loģistikai **kopīgai lietošanai**.

Sadarbības grupa - vismaz 5 lauksaimnieki (MVU) vai kooperatīvi + citi dalībnieki (lauks. prod. pārstrādātāji, VRG, konsultanti, u.c.)

Atbalsts 1 projektam līdz 500 000 EUR (ja nav būvniecība 200 000EUR)

Produktu virzība tirgū

Mērķis – veicināt vietējo produktu piedāvājumu virzību tirgū un sekmēt to atpazīstamību.

Atbalsts atpazīstamības pasākumu īstenošanai un produktu attīstīšanai tirgū, tostarp saistībā ar kulināro tūrismu.

Sadarbības grupa – vismaz 5 dalībnieki - lauksaimnieki, lauks. prod. pārstrādātāji, lauku tūrisma pakalpojuma sniedzēji, kas ir mikro vai mazie uzņēmumi, kooperatīvi, citi dalībnieki (VRG, konsultanti, NVO u.c.)

Atbalsts 1 projektam līdz 100 000 EUR.

Atbalsta intensitāte - **65 %**, bet atpazīstamības veidošanas pasākumiem – **80 %** no attiecināmajām izmaksām; **100 %** personāla atlīdzības un netiešajām attiecināmajām izmaksām.